

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, wat betreft de taken van de Vlaamse toezichtcommissie
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met dit ontwerp van decreet wordt decretaal vastgelegd dat de Vlaamse toezichtcommissie ter uitvoering van artikel 51, lid 3, en artikel 68, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming haar volle medewerking verleent aan de Gegevensbeschermingsautoriteit als gezamenlijke vertegenwoordiger in het Europees Comité voor gegevensbescherming, alsook in het kader van het Europees coherentiemechanisme.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Digitalisering

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/534 van 5 december 2023.

De Vlaamse Regering verleende haar principiële goedkeuring op 15 december 2023 met het oog op het inwinnen van de adviezen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC), de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en de Raad van State (VR 2023 1512 DOC.1719).

Op 11 januari 2024 heeft de GBA per mail laten weten dat de adviesaanvraag “*onontvankelijk* is, aangezien ingevolge artikel 23, §1, WOG¹, gelezen in samenhang met de artikelen 36.4 en 51 AVG, de adviesbevoegdheid van het Kenniscentrum louter betrekking heeft op normatieve ontwerpen die an sich betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens, doch niet op ontwerpbepalingen die exclusief raken aan de bevoegdheidsverdeling tussen de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Vlaamse Toezichtscommissie, noch op deze die betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van het Europees coherentiemechanisme.

In secundaire orde, vraagt het Kenniscentrum zich in het licht van het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 26/2023 en het arrest van het Marktenhof nr. 2022/AR/457 (dat de beslissing ten gronde van de Geschillenkamer nr. 31/2022 betreffende de (op heden exclusieve) bevoegdheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit om toezicht te houden op de naleving van de AVG bevestigd) af of het ter zake niet noodzakelijk is om inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de Gegevensbeschermingsautoriteit en de VTC *eerst een samenwerkingsakkoord* in de zin van artikel 92bis van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen te sluiten. Dergelijk akkoord zal dan aan het Kenniscentrum ter advies voorgelegd moeten worden *mocht het op een verwerking van persoonsgegevens betrekking hebben*.”

- ⇒ Het vooralsnog ontbreken van een dergelijk samenwerkingsakkoord mag niet verhinderen dat de VTC als volwaardige toezichthoudende autoriteit bij de Europese Commissie kan worden aangemeld, m.a.w. dat ingevolge de kennisgeving de VTC als volwaardige toezichthouder kan optreden en aldus adviesinwinning bij de GBA niet meer verplicht is.

Zo dient erop gewezen te worden dat in artikel 51, lid 3, AVG consequent sprake is van de “andere autoriteiten”. Zowel voor de verplichtingen inzake de vertegenwoordiging in het Europees Comité voor gegevensbescherming als voor de naleving van het coherentiemechanisme bepaalt artikel 51, lid 3, AVG immers dat er afspraken moeten worden gemaakt met de andere “autoriteiten”. In overweging 119 AVG kan bovendien het volgende worden gelezen: “Wanneer een lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten instelt, dient die lidstaat bij wet mechanismen in te stellen om ervoor te zorgen dat de toezichthoudende autoriteiten effectief deelnemen aan het coherentiemechanisme. De lidstaat in kwestie dient met name de toezichthoudende autoriteit aan te wijzen die optreedt als enig contactpunt voor de effectieve deelname van die autoriteiten aan de toetsing, teneinde een vlotte en soepele samenwerking met andere toezichthoudende autoriteiten, het Comité en de Commissie te verzekeren.” De bedoeling van de Europese wetgever is aldus om te voorzien in “mechanismen” die een effectieve deelname van de toezichthoudende autoriteiten van een lidstaat aan het coherentiemechanisme garanderen en de samenwerking op Europees niveau te verzekeren. Dit wijst erop dat de betrokken instanties dus door de Europese wetgever al als toezichthoudende autoriteiten in de zin van het AVG worden beschouwd, zodra zij zijn “ingesteld” (lees: zodra zij op grond van het nationale recht zijn opgericht en zij zijn aangemeld bij de Europese Commissie) *en dat daarna pas*, d.i. in aanwezigheid van een bijkomende toezichthoudende autoriteit, het aspect van het Europees coherentiemechanisme en het samenwerkings- en vertegenwoordigingsmechanisme aan de orde komen in de relatie tussen die toezichthoudende autoriteiten. Dat is ook logisch. De noodzaak om afspraken te maken inzake de vertegenwoordiging in het Europees Comité voor gegevensbescherming en de naleving van het coherentiemechanisme dringt zich immers maar op zodra er sprake is van “meerdere toezichthoudende autoriteiten”. Het maken van afspraken in het kader van het samenwerkingsmechanisme en het vertegenwoordigingsmechanisme via desgevallend een samenwerkingsakkoord zijn aldus verplichtingen *die volgen* uit het feit dat een autoriteit is aangemeld bij de commissie als toezichthoudende autoriteit, maar geen constitutieve voorwaarden om een toezichthouder in de zin van de AVG te zijn. Deze afspraken kunnen pas worden geformaliseerd na de kennisgeving bij de Europese Commissie.

- ⇒ Zie ook in die zin het advies van de Raad van State (zie verder).

¹ Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

In haar advies VTC nr. 2024/006 van 16 januari 2024, juicht de VTC toe dat de Vlaamse regering initiatieven opzet om voor een doorbraak te zorgen opdat België zou kunnen voldoen aan haar Europeesrechtelijke verplichtingen die voortvloeien uit de AVG, maar wijst erop dat er ook nog verdere stappen nodig zullen zijn voor het bereiken van dit doel.

De verplichting tot samenwerking geldt reeds voor alle autoriteiten met toepassing van de voornoemde bepalingen van de AVG. Uit het arrest van het Grondwettelijke Hof blijkt dat de relatie tussen de federale² en deelstatelijke toezichthoudende autoriteiten niet berust op ondergeschiktheid, maar op gelijkwaardigheid. Om die reden dienen de internrechtelijke afspraken voor de werking van het coherentiemechanisme en de vertegenwoordiging van België in de Board³ bij samenwerkingsakkoord te worden uitgewerkt. De federale loyaleiteit vereist dat alle bestuursniveaus samenwerken om dit samenwerkingsakkoord zo snel mogelijk af te sluiten.

De VTC maakt van de gelegenheid gebruik om haar visie op de bevoegdheid van de VTC en de GBA en de met de bevoegde toezichthoudende autoriteiten, vermeld in titel 2 en 3 van de wet van 30 juli 2018 te verduidelijken. Volgens de VTC is zij, zeker sinds ze aangemeld is als toezichthoudende autoriteit bij de Europese Commissie op 3 maart 2023⁴, een volwaardige toezichthoudende autoriteit zoals bedoeld in artikel 58 AVG. Op basis daarvan kan er samengewerkt worden zoals vereist door artikel 63 AVG met de andere toezichthoudende autoriteiten, in het bijzonder de federale. Om die samenwerking praktisch en juridisch correct mogelijk te maken moeten er een samenwerkingsovereenkomst, en eventueel ook protocollen worden afgesloten. De VTC was, en blijft, steeds beschikbaar voor samenwerking met de GBA op dit punt.

Wat de vertegenwoordiging zoals bedoeld in artikel 68 AVG betreft, wijst de VTC erop dat er zich momenteel ook een probleem stelt voor de federale toezichthoudende autoriteiten, aangezien het coherentiemechanisme en de vertegenwoordiging van België enkel afdoende kan worden gegarandeerd door middel van het afsluiten van een samenwerkingsakkoord. België voldoet op dit ogenblik niet langer aan haar Europeesrechtelijke verplichtingen die voortvloeien uit de AVG.

De VTC onderschrijft de insteek van artikel 2 ten volle, maar wil hierbij volledigheidshalve opmerken dat er eigenlijk geen nood is aan waarneming, maar (in bepaalde gevallen) aan *de mogelijkheid* om bepaalde punten te bespreken en aan uitwisseling van informatie, met name in geval van een eventuele toepassing van het coherentiemechanisme en in het algemeen van de verrichtingen van de Board. De VTC merkt tenslotte bij de memorie bij artikel 3 op dat het niet alleen ook het toezicht op de naleving van “de algemene federale regelgeving” betreft, maar ook het toezicht op de AVG zelf.

- ⇒ Met waarnemer wordt bedoeld dat de GBA-afgevaardigde geen stemrecht heeft.
- ⇒ Artikel 10/1, eerste lid, van het e-govdecreet bepaalt al uitdrukkelijk dat de VTC verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de AVG door de instanties. In de memorie is bij artikel 3 enkel geciteerd uit het arrest GWH. Uiteraard komt dat boven op het toezicht op de AVG.

In zijn advies 75.146/3 van 20 februari 2024 stelt de Raad van State dat pas nadat in een “officiële kennisgeving namens België” aan de Europese Commissie is meegedeeld dat de Vlaamse toezichtcommissie is opgericht als een toezichthoudende autoriteit en wat de bevoegdheid ervan is (en dus de bevoegdheidsverdeling met de Gegevensbeschermingsautoriteit), in antwoord op de eerste en de tweede vraag van de Europese Commissie, kan ze officieel akte nemen van de instelling van de Vlaamse toezichtcommissie als toezichthoudende autoriteit.

² De federale toezichthoudende autoriteiten zijn: de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA), het Controleorgaan op de politionele informatie (COC), het Vast Comité van Toezicht op de Inlichtingendiensten (VCI) en het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten (VCP). Zij sloten op 24 november 2020 een samenwerkingsprotocol: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/samenwerkingsprotocol-tussen-de-belgische-federale-toezichthoudende-autoriteiten-op-het-vlak-van-dataprotectie.pdf>

³ Het Europees Comité voor gegevensbescherming.

⁴ Zie punt 4.1 van het advies van de Raad van State.

Wat betreft de verplichting om een toezichthoudende autoriteit aan te wijzen die de verschillende Belgische toezichtautoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming moet vertegenwoordigen, overeenkomstig de artikelen 51, lid 3, en 68, lid 4, AVG, stelde het Grondwettelijk Hof zelf vast dat de Gegevensbeschermingsautoriteit thans de onderscheiden Belgische autoriteiten vertegenwoordigt.⁵ Dat is ook met zoveel woorden bepaald in de artikelen 56/1 en 116 van de wet van 3 december 2017.

Los van de vraag of die aanwijzing van de Gegevensbeschermingsautoriteit tot stand is gekomen na samenspraak met de gemeenschappen en de gewesten,⁶ moet worden vastgesteld dat die aanwijzing is gebeurd bij de voornoemde artikelen 56/1 en 116 van de wet van 3 december 2017 en bovendien niet in vraag wordt gesteld bij de ontworpen regeling, maar volledig onverlet wordt gelaten, in die zin dat wordt bepaald bij het ontworpen artikel 10/7, § 3, vijfde lid, van het decreet van 18 juli 2008 (artikel 3 van het voorontwerp), dat “de Vlaamse toezichtcommissie haar medewerking [verleent] aan de voormelde Gegevensbeschermingsautoriteit in functie van de rol van gezamenlijke vertegenwoordiger als vermeld in artikel 116 van de voormelde wet van 3 december 2017”. *De ontworpen regeling doet dan ook geen afbreuk aan de bestaande aanwijzing van de Gegevensbeschermingsautoriteit als enige vertegenwoordiger in het Europees Comité voor gegevensbescherming.*

Van haar kant hoeft de federale overheid de aanwijzing van de Gegevensbeschermingsautoriteit als vertegenwoordiger van de Vlaamse toezichtcommissie in het Europees Comité voor gegevensbescherming niet opnieuw te formaliseren, aangezien kan worden aangenomen dat de artikelen 56/1 en 116 van de wet van 3 december 2017 die vertegenwoordigende rol voor alle Belgische toezichthoudende autoriteiten, ook eventuele toekomstige, bevestigt.

De conclusie is dan ook dat het volstaat dat aan de Europese Commissie wordt meegedeeld dat geen wijziging wordt aangebracht aan de vertegenwoordiging, door de Gegevensbeschermingsautoriteit, van de Belgische toezichthoudende autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming.⁷ gelet op hetgeen ter zake wordt bepaald in het aan te nemen decreet.

Het vereiste dat een procedure moet worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat de Vlaamse toezichtcommissie de regels in verband met het in artikel 63 AVG bedoelde coherentiemechanisme naleeft, waaraan het Grondwettelijk Hof refereert,⁸ stamt uit artikel 51, lid 3, AVG. Dat coherentiemechanisme wordt geregeld in de artikelen 63 en volgende AVG. Het mechanisme moet ervoor zorgen “dat deze verordening in de gehele Unie consequent wordt toegepast”.⁹ Het houdt in dat het Europees Comité voor gegevensbescherming, enerzijds, advies geeft over bepaalde door de toezichthoudende autoriteiten mee te delen onderwerpen¹⁰ en, anderzijds, op verzoek van een toezichthoudende autoriteit, de voorzitter van het Comité of de Europese Commissie, aangelegenheden van algemene strekking of met rechtsgevolgen in meer dan één lidstaat onderzoekt wanneer een bevoegde toezichthoudende autoriteit haar verplichtingen tot wederzijdse bijstand overeenkomstig artikel 61 AVG, of tot gezamenlijke werkzaamheden overeenkomstig artikel 62 AVG, niet nakomt.¹¹ In afwachting van het advies kan het ontwerpbesluit van de betrokken toezichthoudende autoriteit niet worden genomen.¹² Indien de toezichthoudende autoriteit het advies niet volgt of niet vraagt wanneer het is voorgeschreven, stelt het Comité een bindend besluit

⁵ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.8, tweede alinea, met verwijzing naar https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/members_nl#member-be.

⁶ Zoals de Raad van State heeft opgemerkt in adv.RvS 63.192/2 van 19 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 30 juli 2018 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens’, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3126/001, 411.

⁷ Zie <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/burger/de-autoriteit/andere-autoriteiten>.

⁸ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.7 en B.30.8.

⁹ Overweging 135 bij de AVG.

¹⁰ Artikel 64, lid 1, AVG.

¹¹ Artikel 64, lid 2, AVG.

¹² Artikel 64, lid 6, AVG.

vast.¹³ Er is ook voorzien in een spoedprocedure wanneer er dringend moet worden opgetreden om de rechten en vrijheden van betrokkenen te beschermen.¹⁴

Naast de vertegenwoordiging van de Belgische toezichthoudende autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming door de Gegevensbeschermingsautoriteit (supra), veronderstelt de volledige uitwerking van deze regeling in de interne Belgische rechtsorde dat elke andere Belgische toezichthoudende autoriteit mee instaat voor de bezorging van de ontwerpbesluiten die moeten worden meegedeeld aan het Comité en van de relevante informatie in dat verband,¹⁵ dat ze haar ontwerpbesluit niet aanneemt vooraleer het Comité zijn advies heeft gegeven¹⁶ of zijn besluit heeft genomen,¹⁷ dat ze meedeelt of en in welke mate met het advies rekening kan worden gehouden¹⁸ en dat ze zich voegt naar een bindend besluit van het Comité.¹⁹

Het ontworpen artikel 10/7, § 3, vierde en vijfde lid, van het decreet van 18 juli 2008 (artikel 3 van het voorontwerp) bepaalt dat de Vlaamse toezichtcommissie samenwerkt met en haar medewerking verleent aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. Die ontworpen bepalingen kunnen weliswaar geen verplichtingen opleggen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, maar kunnen zo worden begrepen dat aan de Vlaamse toezichtcommissie wordt opgelegd om de nodige medewerking te verlenen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit in zoverre die bij het coherentiemechanisme is betrokken of bepaalde mededelingen via de Gegevensbeschermingsautoriteit moeten gebeuren. Wel is het raadzaam om in de ontworpen bepalingen meer uitdrukkelijk te verwijzen naar het coherentiemechanisme, zodat duidelijk tot uiting komt dat de Vlaamse toezichtcommissie is onderworpen aan de verplichtingen die de AVG ter zake bevat.

⇒ In het ontworpen artikel 10/7, §3, vijfde lid, is de verwijzing naar het coherentiemechanisme toegevoegd. In de memorie van toelichting wordt het coherentiemechanisme verduidelijkt.

De conclusie is volgens de Raad van State dan ook dat, onder voorbehoud van wat supra is uiteengezet - nl. dat pas nadat in een "officiële kennisgeving namens België" aan de Europese Commissie is meegedeeld dat de Vlaamse toezichtcommissie is opgericht als een toezichthoudende autoriteit en wat de bevoegdheid ervan is (en dus de bevoegdheidsverdeling met de Gegevensbeschermingsautoriteit), in antwoord op de eerste en de tweede vraag van de Europese Commissie, de Europese Commissie officieel akte kan nemen van de instelling van de Vlaamse toezichtcommissie als toezichthoudende autoriteit - de ontworpen regeling volstaat om te voldoen aan de door het Grondwettelijk Hof geschetste voorwaarden opdat de Vlaamse toezichtcommissie overeenkomstig de vereisten van de AVG kan instaan, in de plaats van de Gegevensbeschermingsautoriteit, voor de verplichting tot raadpleging van een toezichthoudende autoriteit, wat betreft Vlaamse regelgeving.

Ook indien het verkieslijk zou zijn dat de federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest een samenwerkingsakkoord zouden sluiten om nadere afspraken te maken over de wijze waarop de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Vlaamse toezichtcommissie samenwerken in het kader van het coherentiemechanisme, moet worden vastgesteld dat de ontworpen bepalingen volstaan als "nodige maatregelen (...) met het oog op het voldoen aan die uit de AVG voortvloeiende verplichtingen" zoals vereist door het Grondwettelijk Hof.²⁰

Dat neemt niet weg dat als het de bedoeling zou zijn om bepaalde verplichtingen op te leggen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit ten aanzien van de Vlaamse toezichtcommissie, daarvoor het sluiten van een samenwerkingsakkoord noodzakelijk is. Bovendien vereist het opleggen van verplichtingen aan toezichthoudende autoriteiten het optreden van de wetgever, zodat een dergelijk samenwerkingsakkoord de instemming bij wet zou behoeven. In die zin heeft het Grondwettelijk Hof

¹³ Artikel 65 AVG.

¹⁴ Artikel 66 AVG.

¹⁵ Artikel 64, leden 1 en 4, AVG.

¹⁶ Artikel 64, lid 6, AVG.

¹⁷ Artikel 65, lid 4, AVG.

¹⁸ Artikel 64, lid 7, AVG.

¹⁹ Artikel 65, lid 2, AVG.

²⁰ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.9.

ook in het voormelde arrest vermeld dat de bevoegde overheden bij het nemen van de nodige maatregelen om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de AVG rekening moeten houden “met de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 die betrekking hebben op de samenwerking tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten en, in voorkomend geval, met de uit die bepalingen en uit het evenredigheidsbeginsel voortvloeiende verplichtingen tot het sluiten van samenwerkingsakkoorden”.²¹

Opdat de permanente vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie een volledig antwoord kan geven op de vragen van de Europese Commissie, is een afstemming met de federale overheid vereist. Indien door het uitblijven van medewerking van de federale overheid zou worden verhinderd dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest hun door het Grondwettelijk Hof erkende bevoegdheid kunnen uitoefenen “om een toezichthoudende instantie op te richten die belast is met het toezicht op de naleving van zowel de algemene federale regelgeving die als minimumregeling geldt in de aan gemeenschappen en de gewesten toegewezen aangelegenheden, als het toezicht op de naleving van de specifieke en aanvullende regels die zij uitvaardigen voor de verwerking van persoonsgegevens in de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn”,²² zou dit op gespannen voet staan met het beginsel van de federale loyaliteit, vervat in artikel 142 van de Grondwet.

- ⇒ Na bekrachtiging en afkondiging van het ontwerpdecreet door de Vlaamse Regering zal onmiddellijk met de staatssecretaris voor digitalisering afgestemd worden zodat de permanente vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie een volledig antwoord kan geven op de vragen van de Europese Commissie.

2. INHOUD

Via voorliggend ontwerp van decreet wordt in het decreet van 18 juli 2008 decretaal verankerd dat de Vlaamse toezichtcommissie haar volle medewerking verleent aan de Gegevensbeschermingsautoriteit in het kader van het Europees coherentiemechanisme, voorzien in de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en aan de GBA als de gezamenlijke vertegenwoordiger in het Europees Comité voor gegevensbescherming.

Deze bepaling is een gevolg van het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 26/202. Het Grondwettelijk Hof wijst immers in zijn arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023 erop dat de gemeenschappen en gewesten bevoegd zijn om een instantie op te richten die belast is met het toezicht op de naleving van de verwerking van persoonsgegevens in de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn. Volgens het Grondwettelijk Hof zijn de gemeenschappen en de gewesten niet alleen bevoegd om een toezichthoudende instantie op te richten die belast is met het toezicht op de naleving van de specifieke en aanvullende regels die zij uitvaardigen voor de verwerking van persoonsgegevens in de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, maar omvat dit ook het toezicht op de naleving van “de algemene federale regelgeving die als minimumregeling geldt in de aan gemeenschappen en de gewesten toegewezen aangelegenheden”. Wat de naleving van artikel 36, lid 4, AVG betreft, heeft het Hof niet uitgesloten dat de VTC als een bevoegde toezichthoudende autoriteit in de zin van de AVG zou worden beschouwd. Het Hof meende echter dat er niet was voldaan aan een aantal procedureregels, zodat de VTC, vooralsnog, niet kon worden beschouwd als een bevoegde toezichthoudende autoriteit. Concreet is het Grondwettelijk Hof van oordeel (1) dat de VTC dient te worden aangemeld bij de bevoegde instellingen van de Europese Unie als bevoegde toezichthoudende autoriteit, (2) dat er binnen België één toezichthoudende autoriteit moet worden aangewezen die de verschillende autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming vertegenwoordigt (cf. artikel 51, lid 3, AVG) en (3) dat de procedure moet worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat “de andere autoriteiten” de regels in verband met

²¹ *Ibid.*, B.30.9.

²² *Ibid.*, B.30.3.

het in artikel 63 AVG bedoelde coherentiemechanisme naleven (cf. artikel 51, lid 3, AVG).

Via voorliggend ontwerp van decreet wordt aangegeven dat de VTC haar volle medewerking verleent aan de GBA die de gezamenlijke vertegenwoordiger in het Europees Comité voor gegevensbescherming is alsook in het kader van het Europees coherentiemechanisme.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELLEN

Artikel 1

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt een aangelegenheid die zowel behoort tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest als van de Vlaamse Gemeenschap aangezien de Vlaamse toezichtcommissie toezicht houdt op instanties die gegevens verwerken in het kader van zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De Vlaamse toezichtcommissie kan de Gegevensbeschermingsautoriteit verzoeken een lid af te vaardigen om een beraadslaging van de Vlaamse toezichtcommissie als waarnemer bij te wonen. Aldus wordt ingevolge de voorgestelde wijziging van artikel 10/1, §2, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de verplichting om een waarnemer van de Gegevensbeschermingsautoriteit op de zittingen uit te nodigen omgezet in een mogelijkheid.

Artikel 10/1, §2, tweede lid bepaalt nu dat de Vlaamse toezichtcommissie de Gegevensbeschermingsautoriteit verzoekt een lid af te vaardigen om iedere beraadslaging van de Vlaamse toezichtcommissie als waarnemer bij te wonen. De bedoeling is om het duidelijker te maken dat er geen juridische of feitelijke voogdij is van de Gegevensbeschermingsautoriteit (gelet op het onder de rubriek 'situering' uiteengezette standpunt van het Grondwettelijk Hof) en dat het aan de Vlaamse toezichtcommissie toekomt om te beoordelen wanneer afstemming met de Gegevensbeschermingsautoriteit nuttig is. Aangezien structurele aanwezigheid van een waarnemer van Gegevensbeschermingsautoriteit niet voor alle zittingen en agendapunten relevant is, zal dit ook de efficiëntie van de organisatie en werking van de vergaderingen van de Vlaamse toezichtcommissie bevorderen.

Artikel 3

In artikel 10/7 van het decreet van 18 juli 2008 wordt uitdrukkelijk toegevoegd dat de Vlaamse toezichtcommissie samenwerkt met de andere bevoegde toezichthoudende autoriteiten in dit land met het oog op een consequente toepassing van de regelgeving inzake de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, zoals de algemene verordening gegevensbescherming dit aan alle autoriteiten oplegt. Dit kan regelgeving zijn van internationaal, Europees, federaal en deelstatelijk niveau zijn.

Verder wordt bepaald dat de Vlaamse toezichtcommissie haar volle medewerking verleent aan de gegevensbeschermingsautoriteit in uitvoering van artikel 51, lid 3, en artikel 68, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming. Dit wil zeggen in het kader van het Europees coherentiemechanisme alsook ten aanzien van de GBA als gezamenlijke vertegenwoordiger in het Europees Comité voor gegevensbescherming. Het vereiste dat een procedure moet worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat de Vlaamse toezichtcommissie de regels in verband met het in artikel 63 AVG bedoelde coherentiemechanisme naleeft, waaraan het Grondwettelijk Hof refereert, stamt uit artikel 51, lid 3, AVG. Dat coherentiemechanisme wordt geregeld in de artikelen 63 en volgende AVG. Het mechanisme moet ervoor zorgen "dat deze verordening in de gehele Unie consequent wordt toegepast". Het houdt in dat het Europees Comité voor gegevensbescherming,

enerzijds, advies geeft over bepaalde door de toezichthoudende autoriteiten mee te delen onderwerpen en, anderzijds, op verzoek van een toezichthoudende autoriteit, de voorzitter van het Comité of de Europese Commissie, aangelegenheden van algemene strekking of met rechtsgevolgen in meer dan één lidstaat onderzoekt wanneer een bevoegde toezichthoudende autoriteit haar verplichtingen tot wederzijdse bijstand overeenkomstig artikel 61 AVG, of tot gezamenlijke werkzaamheden overeenkomstig artikel 62 AVG, niet nakomt. In afwachting van het advies kan het ontwerpbesluit van de betrokken toezichthoudende autoriteit niet worden genomen. Indien de toezichthoudende autoriteit het advies niet volgt of niet vraagt wanneer het is voorgeschreven, stelt het Comité een bindend besluit vast. Er is ook voorzien in een spoedprocedure wanneer er dringend moet worden opgetreden om de rechten en vrijheden van betrokkenen te beschermen.

Naast de vertegenwoordiging van de Belgische toezichthoudende autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming door de Gegevensbeschermingsautoriteit, veronderstelt de volledige uitwerking van deze regeling in de interne Belgische rechtsorde dat elke andere Belgische toezichthoudende autoriteit mee instaat voor de bezorging van de ontwerpbesluiten die moeten worden meegedeeld aan het Comité en van de relevante informatie in dat verband, dat ze haar ontwerpbesluit niet aanneemt vooraleer het Comité zijn advies heeft gegeven of zijn besluit heeft genomen, dat ze meedeelt of en in welke mate met het advies rekening kan worden gehouden en dat ze zich voegt naar een bindend besluit van het Comité. Via voorliggend artikel wordt aan de Vlaamse toezichtcommissie opgelegd om de nodige medewerking te verlenen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit in zoverre die bij het coherentiemechanisme is betrokken of bepaalde mededelingen via de Gegevensbeschermingsautoriteit moeten gebeuren.

De samenwerking betekent in ieder geval met respect en naleving van de bevoegdheden van iedere betrokken toezichthoudende autoriteit.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof is hierin zeer duidelijk: het Grondwettelijk Hof wijst immers in zijn arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023 erop dat de gemeenschappen en gewesten bevoegd zijn om een instantie op te richten die belast is met het toezicht op de naleving van de verwerking van persoonsgegevens in de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn. Volgens het Grondwettelijk Hof zijn de gemeenschappen en de gewesten niet alleen bevoegd om een toezichthoudende instantie op te richten die belast is met het toezicht op de naleving van de specifieke en aanvullende regels die zij uitvaardigen voor de verwerking van persoonsgegevens in de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, *maar omvat dit ook het toezicht op de naleving van "de algemene federale regelgeving die als minimumregeling geldt in de aan gemeenschappen en de gewesten toegewezen aangelegenheden"*.

Om de beoogde samenwerking te verwezenlijken is het aangewezen dat er tussen de betrokken toezichthoudende autoriteiten een samenwerkingsprotocol wordt gesloten mits respect van voormeld arrest en de bevoegdheden ter zake.

Er zijn op heden in dit land immers meerdere toezichthoudende autoriteiten, nl. naast de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) zijn er het Controleorgaan op de politionele informatie (COC), het Vast Comité van Toezicht op de Inlichtingendiensten (VCI) en het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten (VCP). Aldus is er de kans dat zich gevallen kunnen voordoen waarbij bv. verzoeken, klachten, meldingen of vragen bij de verkeerde toezichthoudende autoriteit terecht komen. Vandaar dat er nood is aan een constructieve samenwerking ten dienste van de burger/betrokkene en met aandacht voor de respectieve bevoegdheden van de betreffende toezichthoudende overheden. De bevoegde toezichthoudende autoriteiten zijn daarom ertoe aangewezen samen te werken teneinde de voor de burger/betrokkene/overheidsinstantie meest adequate behandeling, procedure of oplossing tot stand te brengen *in lijn met ieders bevoegdheden*. Bovendien moet er rekening worden gehouden met het coherentiemechanisme op Europees niveau waarbij in voorkomend geval de transnationale behandeling van een dossier een duidelijk en gecoördineerd aanspreekpunt voor Europa kan vereisen.

De beoogde samenwerking vergt uiteraard inspanningen van alle betrokken toezichthoudende

autoriteiten. De Gegevensbeschermingsautoriteit is de vertegenwoordiger namens alle bevoegde toezichthoudende autoriteiten in het Europees comité voor gegevensbescherming, dat inhoudt dat de Gegevensbeschermingsautoriteit de andere toezichthoudende autoriteiten, inclusief de Vlaamse toezichtcommissie, bij de werking betreft en raadpleegt. Ter realisering van een constructieve samenwerking is er nood aan informatiedoorstroming vanuit en naar alle bevoegde toezichthoudende autoriteiten. Als het de bedoeling zou zijn om bepaalde verplichtingen op te leggen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit ten aanzien van de Vlaamse toezichtcommissie, is aldus daarvoor het sluiten van een samenwerkingsakkoord noodzakelijk. Bovendien vereist het opleggen van verplichtingen aan toezichthoudende autoriteiten het optreden van de wetgever, zodat een dergelijk samenwerkingsakkoord de instemming bij wet zou behoeven. In die zin heeft het Grondwettelijk Hof ook in het voormelde arrest vermeld dat de bevoegde overheden bij het nemen van de nodige maatregelen om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de AVG rekening moeten houden “met de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 die betrekking hebben op de samenwerking tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten en, in voorkomend geval, met de uit die bepalingen en uit het evenredigheidsbeginsel voortvloeiende verplichtingen tot het sluiten van samenwerkingsakkoorden”. De afspraken daaromtrent worden daarom, conform het advies van de Raad van State, in voorkomend geval vastgelegd in een wetgevend samenwerkingsakkoord tussen de betrokken toezichthoudende autoriteiten.

Artikel 4

Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voornoemde wijzigingen van het decreet van 18 juli 2008 expliciteren wat reeds in het voormelde decreet was voorzien, nl. in artikel 10/7, §3, laatste lid, dat bepaalt dat de Vlaamse toezichtcommissie samenwerkt met andere toezichtcommissies en de Europese Commissie overeenkomstig hoofdstuk VII van de algemene verordening gegevensbescherming (samenwerking en coherentie). Vandaar dat kan worden gesteld dat het voorliggende ontwerp geen bijkomende weerslag op de begroting inhoudt.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 4 december 2023. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemene beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorliggend ontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting wordt het ontwerpdecreet met de bijbehorende memorie onmiddellijk aan het Vlaams Parlement voor verdere behandeling bezorgd.

Na bekrachtiging en afkondiging van het ontwerpdecreet door de Vlaamse Regering zal met de staatssecretaris voor digitalisering worden afgestemd conform het advies van de Raad van State zodat de permanente vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie een volledig antwoord kan geven op de vragen van de Europese Commissie.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, wat betreft de taken van de Vlaamse toezichtcommissie, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON